

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อพัฒนาแบบพรรณนาลักษณะงานสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยทำการศึกษาในหน่วยงานต่างๆ ในระดับหอผู้ป่วยที่หน่วยงานบริการผู้ป่วยใน โดยอาศัยการวิเคราะห์งาน เพื่อนำมาพัฒนาแบบพรรณนาลักษณะงานสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการศึกษานี้ ได้แก่ พยาบาลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ให้บริการพยาบาลผู้ป่วยโดยตรงทุกวัน หัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานปฏิบัติการ หน่วยงานเภสัชกรรม และหน่วยงานเอ็กซเรย์ (x-ray) รวมจำนวนประชากรเท่ากับ 11 ราย (ตารางที่ 1) และผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าพยาบาลและรองหัวหน้าพยาบาลจำนวน 4 ราย

กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มพยาบาลที่พัฒนาแบบพรรณนาลักษณะงานมีจำนวน 5 ราย คือ รองหัวหน้าพยาบาลจำนวน 1 ราย และหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เป็นตัวแทน 4 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานอายุรกรรม หน่วยงานศัลยกรรม หน่วยงานสูตินรีเวชวิทยา และหน่วยงานกุมารเวชกรรม จำนวน 4 ราย
2. กลุ่มหัวหน้าหอผู้ป่วยผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าหอผู้ป่วยจากหน่วยงานผู้ป่วยในจำนวน 7 รายที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มพัฒนา โดยกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด ดังนี้
  - 2.1 เป็นพยาบาลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ในหน่วยงานที่ให้บริการด้านการพยาบาล โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
  - 2.2 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี

ตารางที่ 1

ประชากรหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามหน่วยงานและหอผู้ป่วย

หน่วยงาน	หอผู้ป่วย	จำนวน (ราย)
หน่วยงานอายุรกรรม	อายุรกรรม 1	1
	อายุรกรรม 2	1
	วิฉโรค	1
	เอดส์(Aids)	1
	พิเศษ 1	1
	พิเศษ 2	1
	ฉุกเฉิน	1
หน่วยงานศัลยกรรม	ผ่าตัด	1
	ศัลยกรรม	1
หน่วยงานสูตินรีเวชวิทยา	สูตินรีเวชวิทยา	1
หน่วยงานกุมารเวชกรรม	กุมารเวชกรรม	1
	รวม	11

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ หอผู้ป่วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย และประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพการพยาบาล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบพรรณนาลักษณะงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและพัฒนาร่วมกับกลุ่มพยาบาลที่มพัฒนามีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย)

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ภารกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในด้านต่างๆ และคุณสมบัติเฉพาะในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย

นอกจากนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยยังรวมถึงตัวผู้วิจัยด้วย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบหาความตรงของเนื้อหา (content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบพรรณนาลักษณะงานสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการพยาบาล โดยเป็นอาจารย์ที่สอนด้านบริหารการพยาบาล 2 ท่าน ผู้บริหารทางการพยาบาลที่เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย 2 ท่าน และเป็นผู้ตรวจการพยาบาลจำนวน 1 ท่าน ทำการตรวจสอบค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.81

การแปลย้อนกลับ (back translation)

ผู้วิจัยแปลแบบสอบถามจากภาษาไทยเป็นภาษาลาวแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและภาษาลาว แปลย้อนกลับจากภาษาลาวเป็นภาษาไทย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามภาษาลาวทั้ง 2 ชุด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ภาษา คือภาษาไทยและภาษาลาวตรวจสอบความตรงกันของแบบสอบถาม

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการวิจัยภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้รับอนุญาตจาก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยจากหัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้าพยาบาลและรองหัวหน้าพยาบาล ทั้งหน่วยงานบริการผู้ป่วยนอกและหน่วยงานบริการผู้ป่วยในโรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การทำวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูลและประโยชน์ที่จะได้รับ กลุ่มตัวอย่างสามารถยุติการเข้าร่วมการวิจัยได้เมื่อต้องการ ได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลกับผู้วิจัย การตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยของหัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้าพยาบาลและรองหัวหน้าพยาบาล จะไม่มีผลต่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน และคำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการวิจัยถูกเก็บไว้เป็นความลับ ข้อมูลที่ได้จากผู้วิจัยได้นำเสนอในภาพรวมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมงานวิจัยด้วยตนเอง เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยแล้วผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงติดต่อประสานงานกับหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยตนเองและแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบพรรณนาลักษณะงาน โดยทำตามขั้นตอน ตามแนวคิดของมอนดี้ (Mondy, 2008) ดังนี้

1) ขั้นตอนการชี้แจงวิธีการและวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์งานแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.1) ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มพยาบาลที่พัฒนาและกลุ่มหัวหน้าหอผู้ป่วยผู้ให้ข้อมูล เพื่อชี้แจงวิธีการและวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์งาน รวมทั้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย และขอความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งาน

1.2) ผู้วิจัย และกลุ่มพยาบาลที่พัฒนาร่วมวางแผนการวิเคราะห์งานของหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อการพัฒนาแบบพรรณนาลักษณะงาน

2) ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของงานและคุณสมบัติเฉพาะในงาน

2.1) ผู้วิจัยศึกษารายละเอียด ภารกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และคุณสมบัติเฉพาะในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย จากการทบทวนวรรณกรรม การรวบรวมจากแบบพรรณนาลักษณะงาน หรือคุณสมบัติเฉพาะในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์กลาง และโรงพยาบาลต่างๆ ในประเทศลาว

2.2) ผู้วิจัย และกลุ่มพยาบาลที่พัฒนาร่วมกันสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบพรรณนาลักษณะงานสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามแบบพรรณนาลักษณะงานสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามโดย

2.4.1) สัมภาษณ์ชื่อหัวหน้าหอผู้ป่วย ทั้งหน่วยงานบริการผู้ป่วยนอกและหน่วยงานบริการผู้ป่วยใน โรงพยาบาลแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามคุณสมบัติที่กำหนด

2.4.2) เข้าพบกลุ่มหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งหมด (7 ราย) พร้อมทั้งแนะนำตัวเองชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขอความร่วมมือและขอความยินยอม

ในการเข้าร่วมการวิจัยจากหัวหน้าหอผู้ป่วยพร้อมทั้งแจ้งสิทธิของหัวหน้าหอผู้ป่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย

2.4.3) เมื่อหัวหน้าหอผู้ป่วยแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้หัวหน้าหอผู้ป่วยลงรายมือชื่อในแบบแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามและใส่ซองปิดผนึกคืนให้ผู้วิจัยหลังการตอบแบบสอบถาม

3) ขั้นตอนการเขียนแบบพรรณนาลักษณะงาน

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเขียนเป็นแบบพรรณนาลักษณะงานฉบับร่าง โดยผู้วิจัยและกลุ่มพยาบาลที่พัฒนา

4) ขั้นตอนการทบทวนหรือตรวจสอบแบบพรรณนาลักษณะงาน โดยผู้นิเทศและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4.1) ผู้วิจัยนำร่างแบบพรรณนาลักษณะงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 3 ราย และผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าพยาบาล จำนวน 2 ราย ทำการตรวจสอบร่างรายการแบบพรรณนาลักษณะงาน

4.2) หลังจากที่ได้รับผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขแบบพรรณนาลักษณะงานฉบับร่างตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนาเป็นแบบพรรณนาลักษณะงานฉบับผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงเป็น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยจากแบบสอบถาม วิเคราะห์เป็นความถี่และร้อยละ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับ ภารกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านต่างๆ และคุณสมบัติเฉพาะในงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยจากข้อคิดเห็นเพิ่มเติม โดยการจัดหมวดหมู่